

Autor: Jordi Pujol
Institut d'Estudis Catalans. Barcelona, 10 de novembre de 2004

Immigració: Gent i País

No és el primer cop que faig una conferència sobre immigració. O que publico un llibre. O que faig unes declaracions. És un tema del qual parlo des de fa cinquanta anys. Ho he fet en escrits clandestins dels anys 50 fins a mitjans de comunicació com Le Monde o La Vanguardia, en llocs que van des de l'Hospitalet o el barri de Besòs fins a La Sorbona o al Casino de Madrid.

N'he parlat pensant principalment en Catalunya, naturalment, però mirant sempre d'estar al corrent del que passa arreu del Món. Perquè aquest sí que és un fenomen global.

Que hi hagi dedicat atenció des de fa tants anys és fàcil d'entendre. És que des de fa molts anys **és un tema de la més gran transcendència econòmica i social, política i cultural, i finalment identitària de Catalunya.**

Com deia, fa cinquanta anys. Afegeixo que sempre he tingut la mateixa postura, que sempre he propugnat la mateixa resposta: **Catalunya històricament ha estat, i ara és i ha de ser, un país d'acollida i ha d'actuar amb voluntat d'integració de la gent que ve de fora.**

Personalment, o a través d'institucions i instruments diversos he mirat de treballar en aquesta direcció. Per exemple, amb aquella definició de "català és tota persona que viu i treballa a Catalunya". Era una definició inspirada d'una banda en la voluntat d'obertura, en la idea que el que ha de comptar és el futur i el projecte, és el treball i l'horitzó de progrés personal i familiar. I hi afegia de vegades la voluntat de ser català, o de contribuir al progrés del país. És a dir, **sempre valors o actituds voluntaristes i no deterministes. I de present i futur, i no només de passat.**

O bé amb la postura totalment contrària a un urbanisme que creava barris separats i que no ajudava a la barreja de la gent, al seu contacte, ni als matrimonis mixts, o a la coincidència en entitats de tota mena. Recordo, com exemple d'això, un article meu a "Cuadernos de Arquitectura" a finals dels anys 60 demanant als arquitectes que mirassin de contrarestar la política de barris separats. Una petició ingènua, perquè no teníem cap mena de poder polític i perquè anava en contra dels interessos immobiliaris. Però que marcava una posició.

En resum, tot plegat significava, i significa avui, **facilitar el contacte entre la gent, la barreja i sobretot la convivència.** I significava confiar que amb el temps això faria més fàcil la integració i la realització d'aquell eslògan tan utilitzat en les manifestacions dels anys 70, "Catalunya, un sol poble".

Per desgràcia aquest interès no ha estat ni prou general ni prou conseqüent. En general, al tema demogràfic no se li ha donat tota la importància que té. Que té la població en general, que té el seu repartiment per edats, i molt menys encara, que té la immigració. Aquest ha estat sovint, i és ara d'una manera molt clara, una mena de

tema tabú, que es tracta amb por, o que es tracta amb mentalitat acomplexada. O bé, pitjor, amb ànim sensacionalista o molt marcadament partidista.

Aquí ningú o quasi ningú no s'ha atrevit a parlar d'aquests temes –natalitat, família, immigració– com l'any 1992 ho feien uns polítics i intel·lectuals alemanys encapçalats per Helmut Schmidt en un llarg article titulat “Perquè els alemanys no s'extingeixin”. Un article que consta de tres parts. La primera –“No responsabilitzar-se del futur”– deia que “la negociació dels interessos de futur és una amenaça per l'existència”. La segona –“La promoció de la natalitat”– recomanava una política de fort suport a la família com a condició per a que hi hagués una represa de la natalitat. La tercera –“la formulació i l'aplicació d'una política d'immigració conseqüent”– parla de que Alemanya necessitarà immigració i de la necessitat que els immigrants “s'integrin ràpidament”. Cap polític català mai ha parlat en aquests termes d'aquests problemes. Em sembla que jo sóc un dels qui més m'hi he acostat, i sé les reaccions que això provoca. Feta aquesta referència només em cal precisar si és que cal que la immigració de la que els parlo avui és l'actual, no la dels anys 50, 60 o 70. **Aquella ja forma part del país com tots nosaltres.** De fet, ja havíem donat per acabat el tema migratori fins fa 6-7 anys, quan va començar amb força la vinguda de gent de fora.

Amb aquests antecedents meus, però també de CiU, **s'entén que el Govern de CiU de la Generalitat de Catalunya fes la primera proposta de la nova Llei d'Immigració o d'Estrangeria l'any 1998.** Val a dir que poc després IU i IC-Verds varen fer-ne una altra. Però podria cridar l'atenció que davant d'un tema de tanta transcendència la iniciativa no sorgís dels dos grans partits espanyols.

A Europa la immigració ha esdevingut un tema del tot prioritari. Després ho comentaré. Pel que fa a Espanya ha esdevingut durant els dos últims anys el país europeu que rep més immigració. Cal dir també que la política feta fins ara per a controlar, canalitzar i seleccionar la immigració ha resultat poc eficaç, i que les dues Lleis d'Estrangeria aprovades de 1999 ençà varen tenir una tramitació poc afortunada i una aplicació molt deficient (encara que cal reconèixer que a tota Europa la política d'immigració no és prou efectiva). Però per Espanya el problema no té tanta transcendència, com per exemple per Catalunya. De fet l'alt percentatge que rep d'immigració sudamericana li permet un creixement important de població, amb aspectes positius en més d'un sentit i sense gaire problemes d'integració.

El cas de Catalunya és diferent. Primer per la importància relativa de la població immigrada, que és molt alta. Se'ns diu que en cinc sis anys hem passat de poc més de sis milions a set. Habitants de fet encara que no empadronats. Caldria comprovar aquestes xifres. El que sabem del cert és que les dades oficials a 31 de desembre de 2001 donaven a Catalunya una població de 6.506.000 habitants. Però hi ha població no comptabilitzada. I en tot cas és un creixement molt fort i molt ràpid. D'altra banda **la nostra immigració és d'integració més difícil**, perquè en part és musulmana, i en part perquè la immigració sudamericana no és aquí de tan fàcil integració com a la resta de l'Estat.

Com abans deia, controlar la immigració és molt difícil. Aquí i a tot arreu. Però especialment per Catalunya. Per exemple, el Govern de la Generalitat, i CiU, fórem els primers a proposar que hi hagués reagrupament familiar. Ho vàrem fer per una qüestió d'equitat i d'humanitat, i amb el desig d'estabilitzar i normalitzar la població immigrada. I en part així ha estat, però amb la contrapartida d'un gran descontrol en les entrades i

de més tendència a la ghetització. I amb la conseqüència també d'haver provocat un increment de la immigració.

Tot plegat fa que a Catalunya la immigració a hores d'ara sigui un tema de la màxima importància.

- a) Des d'un punt de vista demogràfic.
- b) Des d'un punt de vista econòmic. Des del punt de vista, per exemple de quanta mà d'obra estrangera necessitem, o bé de si és veritat que gràcies a la immigració d'aquí a 20 anys es podran pagar les pensions dels que aleshores es jubilin, o bé si això ve o no compensat per l'increment de despeses que ara ja comporta la immigració. És a dir, econòmicament la immigració ens equilibra o ens desequilibra?
- c) Des del punt de vista social i també d'identitat nacional. És a dir, des del punt de vista dels valors compartits, de la convivència i de la cohesió.

Pel que fa a Europa els donaré simplement el que representa –concretament a 31 de desembre de 2001- la immigració en diversos països: 8,9% de la població a Alemanya, 9,1% a Àustria, 5,6 a França, 5,5 a Suècia, 4,8 a Dinamarca, 2,1 a Itàlia (i per cert, 35,6 a Luxemburg). I a Suïssa és el 20%. En la pràctica algunes d'aquestes dades són més altes, perquè no inclouen ni els il·legals ni els naturalitzats. A Espanya era el 2002 el 3,16%, però els últims tres anys ha vingut molta gent, i a més hi ha moltíssims il·legals. D'altra banda, la distribució és molt desigual, amb una presència molt alta a Catalunya, (del 24,81% segons dades oficials de persones legalitzades) i que entre legals i il·legals es calcula que ara no és inferior al 24-25% del total espanyol. Però seria molt més alta encara si es confirmés que a hores d'ara a Catalunya hi ha més de 7 milions d'habitants.

Aquestes xifres i l'actitud d'alguns sectors de la immigració han creat finalment alarma a Europa. Dic finalment perquè durant molts anys amb aquest tema o bé s'ha fet veure que ningú no s'adonava o bé ha estat tractat amb criteris de poc control i poca limitació, en part perquè molts països europeus havien posat l'accent en la política generosa d'asil de gent perseguida i amenaçada. Però ara a tot arreu això ha canviat. Deia un molt alt responsable de la Comissió Europea: "El regnat del políticament correcte s'ha acabat. Ara la gent s'atreveix a dir que hi ha un problema. I ara en això s'hi treballa de debò". Això –en paraules de Brussel·les- volia dir **la immigració legal**, necessària, segons la Comissió, per raons econòmiques, **el dret d'asil**, que és intocable però que ben aplicat té poc volum, i els dos greus problemes de **la immigració il·legal** i de les **màfies**. I de fet, divendres passat, la Comissió Europea va aprovar un nou pla contra la immigració il·legal.

Però a part de l'increment de la immigració, potser el que ha introduït més alarma a l'opinió pública i política europea és **l'actitud de sectors importants de la immigració, hostils a la integració**. Un sol testimoni per a il·lustrar això: novament el de l'ex Cancellier alemany, H. Schmidt, que fa un parell d'anys va fer una forta crítica de l'actual Canciller, G. Schröder, a propòsit del multiculturalisme i de la política d'integració: Schmidt deia textualment: "Tenim set milions d'estrangers la majoria dels quals no es volen integrar". Val a dir que d'aleshores ençà el govern alemany, d'acord amb l'oposició demòcrata cristiana, ha fet una Llei d'Immigració més restrictiva que l'anterior, i més exigent en termes d'integració i dret de residència (més exigent, per exemple, pel que fa al coneixement de la llengua i de la història d'Alemanya).

Davant de tot això, quins posicionaments hi ha? Comencem pels que hi ha a Catalunya, o hi ha hagut.

En general hi ha hagut molta mandra d'enfrontar-se amb el problema. Hi ha hagut sectors de molt bona fe. Molt angèlics. Hi ha hagut brots racistes, i per la banda oposada intents d'utilitzar el tema distribuït a tort i a dret acusacions de racisme. Hi ha hagut por, també.

Hi ha hagut polítics (alguns de l'esquerra més benestant) que han reclamat "portes obertes" o bé de bones a primeres "papers per a tothom", i que han negat que una política així provoqui un efecte crida. I s'ha parlat pel dret i per l'inrevés dels drets dels immigrants però no dels seus deures. Crec haver estat dels primers que vaig reclamar que no es parlés només de drets sinó també de deures, i això va provocar crítiques molt fortes. I tot això ha contribuït a crear complexos de culpabilitat en sectors de gent del país. I por de ser titllats de racistes. I cal tenir ben present que quan un grup majoritari té complexos d'aquesta mena resta a mercè de la minoria.

Catalunya no ha de tenir complexos. Dintre d'Espanya és la que millor ha acollit la immigració. I millor que molts països europeus. Ha de ser vigilant en el compliment dels seus deures envers els nouvinguts, però a més ha d'exigir que les nostres normes siguin observades i ha de reclamar tot el respecte envers el nostre país.

Tot el que els deia ha passat. Però també és cert que hi ha hagut una evolució positiva, que ha anat des de discursos i gesticulacions poc afortunats de fa quatre cinc anys, fins a les declaracions d'altres polítics com Montilla i Corbacho (i no és casual que les fessin alcaldes bons coneixedors del que és la realitat). "Propugnar portes obertes provoca marginació i alimenta el racisme. La integració no vol ni paraules buides ni actituds de fermesa postissa" va dir en Montilla. O bé el que va dir en Corbacho "l'esquerra ha d'evolucionar en el discurs de la immigració; no podem rebre tothom". Per cert que en Montilla va dir una altra cosa a tenir molt en compte. Va dir que **"és necessari un ampli acord que sostregui aquest tema de la disputa electoral"**.

És d'esperar que finalment el tema sigui atacat amb més garanties d'eficàcia i amb més sinceritat. Recordo que l'any 2000, quan es discutia el segon projecte de Llei d'Estrangeria un molt molt alt dirigent del PSOE, President d'una Comunitat Autònoma, especialment afectada per la immigració, va dir "ja que potser vosaltres -CiU- teniu la possibilitat d'influir, procura que pel permís de residència calguin cinc anys i no dos, procura que la Llei sigui restrictiva". El mal és que en aquell mateix moment el seu partit s'expressava en termes ben diferents.

Però què passa fora d'aquí? Què passa en els països europeus més avançats, algun d'ells socialdemòcrates i universalistes fins a la medul·la. A Suècia, per exemple. Doncs passa que el Primer Ministre Persson diu que durant 10 anys el país no acceptarà cap nou immigrant.

Si insisteixo repetidament en aquests exemples, és perquè a casa nostra sovint es diu que això de la immigració és una mania de gent resclosida. I perquè sovint es rebutja que es faci una política d'integració, i en canvi es propugna el multiculturalisme o

simplement la fragmentació de la **societat i el relativisme a ultrança que fa que finalment allò que ha construït el país perdi sentit i valor com a eina col·lectiva de treball i d'identificació**. I segur que hi haurà a Catalunya sectors de població que mantindran àmbits propis de religió i costums. Com passa als USA o en cert sentit també a França o a Gran Bretanya o a Suïssa. Però en cap cas aquests països han acceptat que això pugui significar el rebuig dels valors bàsics del país o simplement d'ignorància volguda o de distància respecte a aquests valors. Del que els anglesos en diuen els "basics", els francesos els "valeurs républicaines" i els nordamericans el "mainstream". O els alemanys la "Leitkultur", és a dir, la cultura de referència, que és el que H. Schmidt defensa.

De tot això que a Catalunya de vegades es considera que no és de bon to preocupar-se'n a tot arreu és motiu de molta atenció. I preocupació.

Insistiré en això amb el testimoni d'excepció que és Jean Daniel, director de "Le Nouvel Observateur" i intel·lectual d'esquerra de gran prestigi. Diu que el preocupa la identitat francesa. La veu amenaçada perquè segons ell, ha minvat molt la capacitat francesa d'integrar la gent que ve de fora. Dit a Catalunya això pot semblar molt i molt exagerat. Però ell ho argumenta així. Diu que França disposava de quatre grans instruments d'integració. Un ha desaparegut, diu ell, que era l'exèrcit. Els altres tres han perdut força i eficàcia integradora, segons ell: l'escola, l'Església i els sindicats. I segons ell això –aquesta pèrdua de capacitat integradora- és molt negatiu a França.

Podria referir-me a altres testimonis semblants, també francesos, com Michel Rocard, o suecs, o danesos, o holandesos. I abans ja he parlat d'Alemanya. Però val la pena aturar-se en el cas de Gran Bretanya. El Govern britànic ha optat clarament per la política d'integració i en contra del multiculturalisme. Contra el que ha qualificat com a "la confusió del multiculturalisme". La consigna clara del Govern –responent a un clam d'opinió pública- és que **el que cal és treballar en la direcció de "compartir valors"**. És la política del que anomenen "share values".

Una preocupació semblant, i una reacció semblant, també es dona als Estats Units, al país del "melting pot" i del "mainstream". I no es dona només ara amb motiu del toc d'alerta de Hutchinson motivat per la molt forta immigració sobretot mexicana, però també més en general sudamericana, sinó que ja fa temps, deu o dotze anys, el que fou el més directe col·laborador del President Kennedy –Arthur Schlesinger- va alertar sobre els factors que podien desunir els USA, el que en va dir "The desuniting of America". La preocupació és la mateixa: el rebuig a la integració.

De tota manera la societat americana és molt potent i capaç de superar aquesta resistència. El que sí pot passar –de fet ja comença a passar- és que els Estats Units esdevinguin un país bilingüe, almenys bona part del país. Però sense rebuig dels valors bàsics dels USA. I evidentment tothom sabent parlar anglès.

Permetin-me que torni al cas de França. El President Chirac hi ha insistit darrerament. La integració, ha dit, s'ha de fer a través d'un contracte. Ha dit que **els nous immigrants s'han de "comprometre amb un autèntic contracte d'integració** que especialment inclogui la possibilitat de rebre una formació i l'aprenentatge ràpid de la nostra llengua". I insisteix en la necessitat de crear plataformes d'acollida. De fet, l'Església i els sindicats i l'escola eren, i són poc o molt, plataformes d'acollida. Ara se n'han de fer de noves.

De fet a França hi ha molta discussió sobre aquest tema, que va des del vel a l'escola fins al reforçament de la lluita contra la discriminació, sempre amb especial insistència en el tema escolar i lingüístic. I sempre donant per fet que la integració no pot ser rebutjada.

La idea del contracte d'immigració no és només francesa. Per exemple, a Dinamarca la llengua és un criteri de selecció de la immigració i el permís de residència requereix un previ examen de llengua, cultura i història del país. A Alemanya, que acaba d'aprovar una nova Llei d'Immigració més exigent que l'anterior, ja des de 2002 els immigrants havien de fer cursos de llengua i història alemanya.

A Holanda es fa un esforç considerable per a satisfer les necessitats materials dels immigrants (habitatge i ajuts socials sobretot), però s'estableixen sancions contra els qui es neguen a concloure un "contracte d'inserció lingüística" o que deixen les classes a mig curs. I podríem anar allargant la llista.

I un altre aspecte a considerar és que tots aquests països, que desitgen la integració, consideren que és un procés ja de per si lent, ara de vegades entorpit pel rebuig d'alguns sectors de la població. Repeteixo, consideren que **l'assumpció d'allò que n'hem dit els "bàsics" o els "valors republicans" no es fa d'avui per l'endemà**. Per això tots aquests països procedeixen lentament en la concessió de la ciutadania. Estan en la línia d'aquell alt dirigent del PSOE de qui els he parlat i que demanava lentitud en el procés. Per desgràcia les incrementades tensions d'aquests darrers anys han ralentit encara més el procés en general a tot Europa.

Però tornant a Catalunya cal sobretot insistir en un fet, i és que **la integració no es pot fer només per llei o per decret**. La integració requereix lleis i decrets, però a més, és el resultat de la interacció de moltes coses. Per començar, de la voluntat del país d'acollida de realment voler integrar. **Si el país d'acollida no té tremp ni voluntat de seguir essent el que és i ha estat**, i si rep una immigració molt forta anirà quedant marginal dintre de casa seva mateix (o del que havia estat casa seva). Això va lligat amb la convicció que el propi país val la pena, i que val la pena ser-ne. I que per tant es considera que l'oferta integradora és positiva, és bona també per als nousvinguts.

En segon lloc la integració requereix **que la plataforma d'integració sigui sòlida i realment atractiva**. Que realment ofereixi possibilitats de progrés per a la gent que ve de fora. I això torna a ser, no només un tema de lleis i de decrets, sinó de realitat i d'estructura econòmiques, d'oferta social, de clima positiu, d'oferta de promoció individual i col·lectiva. Com deia un vell amic meu vingut d'Aguilas els anys 50, "vaig decidir quedar-me aquí, tot i les dificultats inicials, perquè vaig veure que a Catalunya els meus fills podrien aspirar a més que jo".

També cal que el clima social i humà del país d'acollida sigui positiu. **Que sàpiga combinar la voluntat de no ser diluït, de seguir essent el que és amb una actitud d'obertura**. Que la societat d'acollida sàpiga respectar els drets dels nousvinguts i alhora exigir que compleixin els seus deures envers ella mateixa. Que sigui realment una societat en tots sentits inclusiva.

Si a Catalunya no passés tan sovint, afortunadament, que un immigrant al cap de poc, ell o el seu fill, accedeixen a un bon nivell econòmic i social; si la relació entre la gent més enllà de cognoms i llengües no fos tan fluïda; si no existissin ni el Barça ni els castellers; si les escoles no fossin tan integradores, si no existís res d'això per més lleis i decrets que féssim el problema seria insoluble. No ja des d'un punt de vista català, sinó simplement de cara a tenir una societat ben estructurada i convivencial.

Sobre el tema de la immigració a casa nostra hi ha encara una altra discussió: **la immigració és un problema, és un risc o és una oportunitat?** Que és i que planteja un problema és innegable. Conec prou bé i de primera mà l'impacte social i econòmic que ha representat la immigració dels darrers 6-7 anys i també la pressió que ha exercit sobre la nostra convivència i la nostra cohesió, i fins i tot sobre la nostra identitat per a que pugui afirmar amb tota rotunditat que és un problema. Repeteixo: els francesos ho consideren un problema, i els alemanys, i els holandesos, i nosaltres no? Seria absurd.

Ara bé: és també un risc? O és una oportunitat? És un risc, i una oportunitat. Qui pot negar que és un risc suplementari per a la nostra llengua? Qui pot negar que a hores d'ara això afecta ja la convivència en molts barris i en molts pobles? Qui pot negar que la immigració exerceix ja, per raons objectives i subjectives alhora, una forta pressió sobre el nostre sistema escolar? Al mateix temps, és una oportunitat? Dependrà de si som capaços de dominar els factors de risc i convertir-los en fets positius. Que és possible. I que hem de fer que sigui possible.

Dir que tot això només és una oportunitat, una felicitat oportunitat, sense més, és una frivolitat. És amagar el cap sota l'ala. Tothom sap que no és veritat. I limitar-nos a dir que és un risc, que és quelcom negatiu, sense fer tot el que calgui per a que el risc esdevingui oportunitat, és obrir la porta a un fracàs col·lectiu de gran magnitud.

Traslladem-nos als anys 50, 60 i 70, anys d'immigració procedent de la resta d'Espanya. Qui pot negar que va plantejar un seriós problema? Recordem tants i tants barris de barraques, tanta marginació, les "vivendes del Governador" i els dèficits de tota mena de les poblacions que amb poc temps varen multiplicar per dos, per tres, per cinc la seva població. O per deu. Recordem el xoc mental que per nosaltres va representar aquella situació. I això comportava un risc de fractura social, de confrontació cultural, de tensió lingüística, de mentalitat exclouent a banda i banda.

També representava una possibilitat. És mèrit de tots nosaltres que finalment el risc es diluís, que el problema s'anés resolent i que l'oportunitat superés el risc. És evident, per exemple, que **sense la immigració dels anys 50, 60 i 70 Catalunya no hauria pogut progressar de la manera que ho ha fet. I tampoc –i això també és evident– sense el patrimoni humà, cultural, social i econòmic que Catalunya havia acumulat a través del temps.** És a dir, sense la continuïtat històrica en tota la seva complexitat.

Això ho he resumit moltes vegades dient que la història de Catalunya, i la seva realitat d'avui, es resumeixen en vint segons: són Jaume I –una manera de dir l'Edat Mitjana-, que funda Catalunya amb el territori, la llengua, la cultura, les Institucions i el sentiment col·lectiu; la revolució econòmica dels segles XVIII i XIX, que la salven de la

decadència i li donen impuls econòmic, social i cultural; i els canvis demogràfics, l'esforç alhora d'integració i de modernització i el moviment polític del segle XX.

De l'èxit de tots plegats –dels sis milions- ens en podem congratular. Però per altra banda això ens indica el camí que ara hem de seguir. És el mateix del “català és tot home, o dona, que treballa a Catalunya”, de presentar Catalunya com una proposta de futur, sobretot pels fills i néts, de crear unes condicions socials, econòmiques i cíviques realment acollidores, etc... Amb el benentès que això no es fa d'avui per demà. Que amb la millor bona voluntat del món la millora de les condicions i la solució dels problemes que provoca una molt forta immigració és difícil, i no immediata. I més si a més és molt diversa i en bona part culturalment molt llunyana. Però malgrat això l'única política vàlida és la d'aconseguir el que abans n'hem dit “**compartir valors**”. Sabem que hi haurà alguns sectors de la immigració actual que mantindran alguns elements de diferenciació, com passa als Estats Units, a Gran Bretanya o a França, però això seria greu si a més hi hagués un rebuig dels valors bàsics de la societat catalana. De la cultura central. Del tronc central. D'aquell tronc central del qual tantes vegades he parlat. Del que assegura la consistència, la continuïtat del país i la continuïtat de la societat.

Com veuen insisteixo molt en què l'urbanisme, l'escola, el treball i l'organització social en general eviti la compartimentació de la societat, faci fàcil que la gent es barregi, que col·labori, que es casi, que convisqui. Algú ha volgut veure en això una contradicció amb la crítica que en algun moment he fet del mestissatge.

Qui conegui el que he dit i escrit –i he fet durant molts anys- sap que la meva crítica no va contra, repeteixo, la barreja de gent –que per altra banda i afortunadament és un fet general, començant per les nostres pròpies famílies- sinó contra una actitud que es dona en sectors de casa nostra tendent a menystenir o ignorar la pròpia cultura catalana i els valors bàsics de la nostra societat. A negar-li el paper central en la vertebració de la nostra societat i en la garantia de la nostra continuïtat històrica i de la unitat bàsica del nostre poble.

D'aquesta actitud que rebutjo se n'ha dit mestissatge cultural i multiculturalitat, que és el que, com deia, rebutgen els països que volen conservar la seva manera de ser.

He parlat de valors bàsics. I de valors a compartir. I també de compromisos a compartir. Els transcriu una frase utilitzada a Gran Bretanya en el marc de la doctrina que inspira la política d'integració del Govern. Diu: “Si els immigrants accepten els “basics”, els valors bàsics, no hi ha motiu per a protestar si mengen i ballen d'una manera diferent”.

I què són els “basics”? Els valors que cal compartir, “share values”. Cal definir-los.

Molts països europeus insisteixen molt en les Institucions, la llengua i els Drets Humans. **Què han de ser els “basics” a Catalunya?** És un tema a desenvolupar, perquè fins ara no ho hem fet prou. Atrèvim-nos a fer una aproximació al tema.

Hi ha d'haver per part de tots els habitants de Catalunya una assumpció clara de drets i deures. Dels Drets Humans –humans i socials- per a començar.

Hi ha d'haver el compromís o voluntat de crear una societat que permeti la promoció de les persones. A través de la formació i d'una estructura social i una mentalitat que ho facin possible.

Hi ha d'haver el respecte a les Institucions del país i a les normes bàsiques de conducta que el país s'ha donat, i que han de fer efectiva una voluntat de viure junts.

Hi ha d'haver l'acceptació que tots plegats som a Catalunya –i no només a Espanya-, i que Catalunya té el dret a assegurar la seva continuïtat històrica. I que a això d'una manera o altra hi ha de contribuir tothom.

Hi ha d'haver l'acceptació que la llengua catalana és un element bàsic de Catalunya i que cal que sigui apresada i parlada.

Hi ha d'haver el convenciment del paper primordial que en tot això ha de jugar l'escola (però també l'Administració).

Hi ha d'haver un compromís de Catalunya envers tots els seus habitants, i hi ha d'haver un compromís dels seus habitants envers Catalunya. Cal explicar-ho també als nous nadius.

De fet cal parlar clar a tothom. Sense embuts. I amb esperit positiu. Perquè el repte, o el problema, o el risc, o l'oportunitat –com vulguin- és molt important.

Els he parlat molt de convivència, de cohesió social, de capacitat d'oferir a tots els ciutadans una perspectiva de futur. I de que tot això requereix una actitud positiva i incloent. Però també requereix disposar dels mitjans necessaris per a fer que Catalunya sigui una plataforma d'acolliment positiva. I això vol dir des de que la gent es guanyi la vida fins que tots els ciutadans disposin dels serveis propis d'un bon Estat del Benestar o que a través de l'ensenyament i d'una societat dinàmica sigui possible la promoció de tothom. Tot això requereix que la Generalitat disposi d'un sostre competencial i d'un finançament més alts que els que tenim. També per això hem reclamat durant anys una interpretació de l'Estatut més favorable, sense aconseguir-ho prou, i per això demanem ara, ras i curt, un nou Estatut. I un millor finançament.

No els parlo del nou Estatut com una mena de contribució obligada al tema més del moment. Els en parlo perquè **un nou Estatut només serà realment millor** si a part de reconèixer-nos segons quines competències, o d'admetre segons quina simbologia o possibilitar més projecció internacional no resol bé i definitivament el tema del finançament i no **ens dóna més clarament que fins ara la possibilitat de defensar la nostra identitat**. Això afecta la llengua, l'escola, la cultura, l'Administració. Però també tot allò referent a la immigració. **En el cas de Catalunya el tema de la immigració no és igual que en el de Madrid o Castilla-La Mancha o l'Aragó**. És molt diferent i de molta més transcendència per la seva personalitat col·lectiva. Catalunya ha de tornar a demostrar que és de debò un país d'acollida, que té vocació integradora, que té capacitat de fer una positiva proposta de futur a tots els que hi

viuen. Però per això necessita més diners, més capacitat de control i més poder polític i administratiu.

Si tot això el nou Estatut no ho té en compte la reforma serà inútil.

Tindrem les eines que tinguem econòmiques i polítiques. I un Estatut prou bo o no tan bo. I les coses fora d'aquí evolucionaran d'una manera que també ens influirà molt. Però en darrer terme els catalans ens hem d'aferrar al que ha estat una manera de fer que ha fet possible que contra el pronòstic històric no solament haguem sobreviscut, sinó que a casa mateix i a Espanya i a Europa haguem jugat un paper, haguem construït un país i una societat de prou qualitat i força per atraure tanta gent. Perquè no parlariem d'immigració si Catalunya fos un país decadent i incapaç d'oferir quelcom de realment atractiu. **I això al que ens hem d'aferrar és la nostra història, la nostra identitat, el nostre model de societat, i també la nostra cultura d'intercanvi, de diàleg i sobretot de "viure junts". De viure junts. En un marc de barreja, de convivència, de compartir valors. Amb mentalitat, individualment i col·lectivament, de projecte i de promoció.**

Si això ho fem confio que una vegada més serem capaços de convertir el problema en repte i el repte en oportunitat. Si ho aconseguim serà bo per a tothom.